

עת"א 9974/06/20 - יורי סמיונוב, נגד שרות בתי הסוהר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

16 יוני 2020

עת"א 9974-06-20 סמיונוב(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני כב' הנשיא רון שפירא
העותר

יורי סמיונוב, (אסיר) ע"י ב"כ עו"ד אילן קיסרי

נגד
המשיבים

1. שרות בתי הסוהר
2. מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

בפני עתירת אסיר שהגיש העותר, כאשר לטענתו יש להורות על שחרורו של העותר שהסתמך על המצב הנוהג ביום שבו אושרה עסקת הטיעון עליה חתם בבית המשפט המחוזי ובהתאם להחלטת ועדת השחרורים או להורות על מתן סעד חלופי אחר בסמכותו של ביהמ"ש למימוש התכלית של ביצוע לאלתר של החלטתה של ועדת השחרורים מיום 26.05.20. כן טוען העותר כי על המשיב לאפשר לו להשתחרר לחופשה מיוחדת בעקבות מצב החירום השורר במדינה ובהתאם לתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (חופשה מיוחדת לאסיר), התש"ף - 2020 (להלן: "תקנות שעת החירום").

העותר מרצה מאסר בפועל של 27 חודשים בניכוי ימי מעצרו (13 חודשים ו-13 ימים) בגין ביצוע עבירות של סחר בבני אדם במסגרת ארגון פשיעה, גרימה לעזיבת המדינה לשם זנות במסגרת ארגון פשיעה, סרסרות במסגרת ארגון פשיעה ואיסור פרסום בדבר שירותי זנות במסגרת ארגון פשיעה.

לטענתו של העותר, ביום 01.01.20 הסכים לעסקת טיעון לפיה יודה בעובדות כתב האישום המתוקן ויושתו עליו 27 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו (13 חודשים ו-13 ימים), זאת בין השאר לאור תחשיב לפיו תקופת משך ימי מעצרו שווה לתקופת המאסר שהוא אמור לרצות בפועל, לאחר ניכוי מנהלי ושליש. נטען כי העותר הסתמך על הנוהג בעניין הליך הפחתת שליש ומנהלי שהיה נהוג בעת ההיא ועל קבלת האפשרות להשתחרר ממעצר לצורך הפנייתו לגמילה פיזית מסמים, ואכן ביהמ"ש המחוזי הורה על שחרורו המידי ממעצר. נטען כי העותר סיים בהצלחה את הליך הגמילה הפיזי ולאור העובדה שהדין בביהמ"ש המחוזי נדחה לצורך שמיעת הטיעונים לעונש לעונש של כלל הנאשמים באותו תיק, ביקש העותר להתחיל טיפול גמילה ארוך טווח בקהילה טיפולית וזאת למשך תקופת הביניים עד לסיום ההליך המשפטי בתיק ומתן גזר דין. נטען כי ביהמ"ש המחוזי נעתר לבקשת העותר והוא החל טיפול בקהילת מלכישוע.

העותר טוען כי ביום 26.04.20 ניתן גזר דין בביהמ"ש המחוזי והמועד לתחילת ריצוי העונש נקבע ליום 10.05.20. ביהמ"ש המחוזי דחה את בקשת העותר לעיכוב חזרתו לבית הסוהר וזאת במטרה להמשיך את הטיפול במלכישוע עד לשלב טיפולי ראשון וכדי להמתין לחידוש הליך המיון בשב"ס עובר לכניסה לבית הסוהר (אשר הופסק מפאת נגיף הקורונה). נטען כי העותר התייצב לריצוי עונש המאסר בבית המעצר קישון ביום 10.05.20 ובטופס 903/ת שהודפס ביום 17.05.20 נכתב "ת. מנהלי 2/3: 11/05/2020". העותר הגיש בקשה להבאתו בפני ועדת שחרורים, שהתכנסה ביום 26.05.20 ונעתרה להורות על שחרורו של העותר בהתאם לתכנית רשא לקהילה הטיפולית מלכישוע "מדלת לדלת". נטען כי ביצוע ההחלטה עוכב לבקשת המייצג מטעם פמ"ח שהודיע ביום 31.05.20 כי אין בכוונת המדינה להגיש עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים. בעקבות כך ניתנה החלטת פתקית על גבי הודעת המדינה על ידי ראש ועדת השחרורים "שב"ס ינהג בהתאם להחלטה מיום 26.05.20".

העותר טוען כי פנה באמצעות בא כוחו לשב"ס בבקשה למימוש החלטת ועדת השחרורים או קבלת חופשה לפי תקנות שעת החירום אך נדחה על ידי המשיב. בבסיס הנימוק לדחיית הבקשה נאמר כי העבירות בהן הורשע מחריגות אותו מהזכאות לקבלת חופשה מיוחדת, אולם נטען כי המשיב נמנע מלהתייחס לעובדה לפיה העותר שוחרר בהחלטה חלוטה של ועדת השחרורים. לכן, לגישת העותר, אין רלוונטיות לסעיפי העבירה בהם הורשע. נטען כי המשיב אף נמנע מלהתייחס לחומר שבתיקו של העותר, לרבות חוות הדעת של מפקד בית המעצר קישון שהוגשה לוועדת השחרורים לפיה בשלב זה אין מניעה מודיעינית לשחרר את העותר בכפוף לנהלים ולפקודות וכי ההתרשמות היא מאדם ללא דפוסים עבריינים, ורבלי, משתף פעולה בשיחה, מביע חרטה על מעשיו ומעוניין לשקם את אורחות חייו ולהעמיק בטיפול בתחום ההתמכרויות.

לטענת העותר יש לשחררו כעת בהתאם להחלטת ועדת השחרורים או להוציאו לחופשה מיוחדת על פי תקנות שעת החירום מהנימוקים הנ"ל. נטען כי ההחלטה על ביטול השחרור המנהלי מהווה עבור העותר פגיעה מהותית ואנושה מאחר שהסתמך על השחרור המנהלי וציפה להשתחרר מיד לאחר תיאום כניסתו לבית הסוהר לריצוי עונש המאסר שהושת עליו. כן נטען כי החלטת המשיב להעדיף שחרור אסירים על פי תקנות שעת החירום על חשבון שחרורים של אסירים אחרים כמו העותר, שוועדת השחרורים מצאה לנכון להחליט על שחרורם, מהווה הפליה פסולה בין אסירים והחלטה בלתי סבירה. נטען כי בנסיבות העניין, כאשר ועדת השחרורים מצאה כי העותר ראוי לשחרור, בהתאם לתכנית רש"א, ניתן להחיל את תקנות שעת החירום גם על העותר.

המשיב טוען כי החלטת ועדת השחרורים תקינה ככתבה וכלשונה, קרי, נוכח מועד שחרורו המוקדם ב-2/3 צפוי העותר להשתחרר ממאסרו ביום 24/09/20. נטען כי אין בסיס לטענה בדבר אינטרס ההסתמכות/ציפייה ביחס למועד סיום מאסרו, בין בדרך של קבלת שחרור מוקדם אם לאו, בין בצירוף שחרור מנהלי, אם לאו. כן נטען כי דין העתירה להידחות בהינתן העובדה כי לעת הזו ומזה מספר חודשים תפוסת האסירים אינה עולה על תקן הכליאה ולכן אין כלל שחרור מנהלי ואין קיום לתאריך ה-2/3 בניכוי מנהלי, קרי, 11/05/20. נטען כי שחרור מנהלי אינו זכות מוקנית לאסיר, אלא הנאה עקיפה ממחסור מערכתי נקודתי במקומות כליאה לאסירים. בימים אלה, על רקע ירידת מצבת האסירים לא מתבצע שחרור מנהלי. כמו כן, נטען כי תקנות שעת החירום אינן רלוונטיות בעניינו של העותר, בין היתר, נוכח מהות העבירות בהן הורשע, קרי עבירות "מין או אלימות חמורה" כהגדרתה בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א - 2001. המשיב טוען עוד כי ככל שהעותר תוקף את הוראות הדין ואת התקנות לשעת חירום, זו לא האכסניה לשמוע טענות אלה ושב"ס הוא לא המשיב הנכון אלא הגורם האמון על התקנת התקנות.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי אין מקום לקבל את העתירה שכן לא נפל פגם המצדיק התערבות בהחלטת המשיב או בהתנהלותו.

העותר מלין על כך שלא השתחרר שחרור מנהלי, כאשר לטענתו הסתמך על כך בעת ההודאה וההסכמה לעסקת הטיעון במהלך הדיון בתיק הפלילי. יש לקבל טענת המשיב לעניין זה. שחרור מנהלי איננו זכות מוקנית לאסיר.

סעיף 68' לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב - 1971 (להלן: "הפקודה") קובע כי כאשר תפוסת האסירים בבתי הכלא עולה על תקן הכליאה, יורה הנציב על שחרורם של אסירים העומדים בתנאים מסוימים, וזאת בטרם יצו אסירים אלה את מלוא תקופת מאסרם. השחרור המנהלי מהווה כלי להתמודדות עם עומס בתפוסת בתי הסוהר [רע"ב 7397/17 מחמד אבו זאייד נ' שב"ס (01/12/2019)]. כפי שנקבע ברע"ב 1001/19 בן ארי נ' שב"ס (31/03/2019), החלטה ביחס לשחרור מנהלי תתקבל ב"יום הקובע" כתלות בתפוסת האסירים באותה עת. לא ניתן להניח מראש כי קיצור מנהלי יינתן לאסיר כלשהו ועל סמך זאת לקבוע את מועד שחרורו. ראו לעניין זה גם רע"ב 2767/20 מדינת ישראל נ' פלונית (11/06/2020) שם נקבע שאין מקום להורות על שחרור מנהלי כאשר במועד מתן החלטת ביהמ"ש לא מתקיימים לעניין זה התנאים הקבועים בדיון. על כן, כאמור, אין מקום לקבל טענת העותר כי הסתמך או כי הייתה לו ציפייה בכל הנוגע למועד השחרור המנהלי, שכן אין מדובר בזכות מוקנית וההחלטה ביחס לשחרור מנהלי מתקבלת ב"יום הקובע" ולא מראש.

גם בכל הנוגע לתקנות שעת החירום אין מקום לקבל טענות העותר, שכן העותר אינו עונה לתנאי הסף שנקבעו בתקנות שעת החירום לצורך החלטה על יציאה לחופשה מיוחדת, זאת לאור העבירות שבהן הורשע, המוגדרות כ"עבירת מין או אלימות חמורה", כפי שפורט על ידי המשיב בטיעוניו בפני בית המשפט. על כן, עניינו לא הובא באופן פרטני לבחינה, מכיוון שאיננו עונה לתנאי הסף שנקבעו בתקנות שעת החירום.

ניתן להבין את התחושה הלא נעימה של העותר, אשר טוען כי בשל שחרור אסירים בהתאם לתקנות שעת החירום הוא אינו יכול להשתחרר שחרור מנהלי. עם זאת, המשיב פעל בהתאם להוראות הדין והתקנות ולא ניתן לקבוע כי החלטתו בלתי סבירה או כי נפל בה פגם המצדיק התערבות.

כפי שציין המשיב, החלטת ועדת השחרורים תקיים ככתבה וכלשונה, קרי, נוכח מועד שחרורו המוקדם ב-2/3 צפוי העותר להשתחרר ממאסרו ביום 24/09/20. כאמור לעיל, אין בסיס לטענת העותר בדבר אינטרס ההסתמכות/ציפייה ביחס למועד סיום מאסרו בצירוף שחרור מנהלי, שכן אין מדובר בזכות קנויה וההחלטה בנוגע לשחרור מנהלי מתקבלת "ביום הקובע" ולא מראש. לעת הזו, מאחר שתפוסת האסירים אינה עולה על תקן הכליאה ולכן אין כלל שחרור מנהלי, אין קיום לתאריך ה-2/3 בניכוי מנהלי, עליו טוען העותר שהסתמך. העותר ישתחרר בהתאם להחלטת ועדת השחרורים. בנוסף, כאמור, תקנות שעת החירום אינן רלוונטיות בעניינו של העותר, בין היתר, נוכח מהות העבירות בהן הורשע, קרי עבירות "מין או אלימות חמורה".

ער אני לתחושה שאינה נוחה הנוצרת מהמצב בו שחרורים מנהליים מובילים לתוצאה לפיה משוחררים אסירים שיתכן ובנתונייהם האישיים לא היו זכאים להקדמת שחרורם בעוד שאחרים נשארים בין חומות הכלא. אלא שזה המצב הנוהג עקב יישום הוראות החוק. ככל שמבקש העותר לתקוף את ההליך והשיטה של קיום שחרורים מוקדמים עקב מצב

תפוסת בתי הכלא, או את הוראות החוק המסדירות את ההליך, נראה שהדבר צריך להעשות בעתירה שונה כאשר המשיבים יהיו אחרים.

בסיכומי של דבר, אין מקום לקבוע כי החלטת המשיב, בהתאם למצב החוקי הקיים, אינה סבירה או כי יש מקום להתערב בה. המשיב נהג על פי הוראות הדין והתקנות ולא נפל בהחלטתו פגם המצדיק את התערבותו של בית המשפט. עוד יצוין כי ככל שהעותר מבקש לתקוף את הוראות הדין ואת התקנות לשעת חירום, שעל פיהן נהג המשיב, זו לא האכסניה לשמוע טענות אלה ושב"ס הוא לא המשיב הנכון.

מהטעמים שפורטו - העתירה נדחית.

המזכירות תעביר עותק לב"כ הצדדים וכן לעותר באמצעות שב"ס.

ניתן היום, כ"ד סיוון תש"פ, 16 יוני
2020, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא